

parlando

ZENEPEDAGÓGIAI FOLYÓIRAT

XXII. ÉVFOLYAM
1980. OKTÓBER HÓ

10

TARTALOM

V. Országos Nevelési Konferencia, Győr	
Ujfalussy József professzor bevezető előadásának összegezése	1
Veszprémi Lili: Liszt—Bartók—Weiner Beethoven Op. 10. No. 1. c-moll szonátáról	3
Bárdos Lajos: Csak-finális (II.)	7
Cs. Cengő Lujza: Népdalpercek szolfézsórán	12
Fővárosi Zeneiskolák I. Zenekari Találkozója	
Venczel István köszöntője	16
Balázs Árpád értékelője	18
A Postás Szimfonikus Zenekar kamaraversenye (S.-S. G.)	20
„Liszt Ferenc nyomában — az NDK-ban” (Schelken Pálma)	21
Diszkó — óvodásoknak (Breuer János)	22
Emlékezés Szabolcsi Bencére (dr. Soltész Elekné)	23
Serhók-Sulyok Gizella: Látogatás a TRIÁL Kereskedelmi Vállalatnál	24
Könyvekről — kottákról	
Vargyas Lajos: Balladaskönyv (Fittler Katalin)	27
Miért szép századunk zenéje? (Fittler Katalin)	28
Sugár Rezső: Pastorale zongorára és vonószekarra (Igric György)	29
Bántai-Kovács: Skálaiskola fuvolára II. (Szebenyi János)	30
Új hanglemes (Oldal Gábor)	31
A Rózsavölgyi bolt jelenti... (Hutira Albin)	31
Nemzetközi folyóiratszemle (Dr. Heszke Béla)	32

Grafika: Negrelli Béla

PARLANDO

a Művészeti Szakszervezetek Szövetségének Zenepedagógiai folyóirata.

Szerkesztő: a szerkesztő bizottság

Felelős szerkesztő: SZATMÁRI LÁSZLÓ

Szerkesztőség: 1068 Budapest VI., Gorkij fasor 38. Telefon: 211-120

Kiadja a Népszava Lapkiadó Vállalat, 1964 Budapest VII., Rákóczi út 54. Telefon: 224-819.

A kiadásért felel: DR. SUTH PÉTER igazgató

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI 1900 Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj egy évre 54,— Ft.

ISSN 0133—2767

A Parlando szerkesztő bizottsága:

Felelős szerkesztő: Szatmári László. Szerkesztő: Zelinka Tamás.

A szerkesztő bizottság tagjai: Barta Péter, Czeglényi László, Czövek Erna, Dobray István, Fasang Árpád, Kalmár Márton, Keuler Jenő, Kontra István, Körber Tivadár, Laczó Zoltán, Papp László, Péter Miklós, Szebenyi János, Szesztay Zsolt, Tibold Iván, Till Ottó, Turcsányi Emil, Váczi Károly, Weninger Richárd.

80.1025 Ságvári Nyomda, Budapest XIII., Váci út 73. — Felelős kiadó: Gajda László igazgató

parlando

XXII. ÉVF.
10. szám
1980.
október

Az V. győri konferenciát 1980. június 22—27. között rendezték meg. A konferencia megnyitó ünnepségét a város új, reprezentatív színházában tartották, amely köztudottan egyben Európa egyik legkorszerűbb színházépülete.

Ujfalussy József, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola rektora mondott mindannyiunk számára irányt mutató bevezetőt. Beszámoló-sorozatunkat az előadás gondolatainak összegezésével kezdjük.

***

Az egész világ gazdasági struktúráinak átrendeződése az értékrendek szükségszerű átalakulását vonja maga után, s ez az emberiséget újból ráébreszti legérzékenyebb létproblémáira. Ilyen problémák sodrában különös nyomaték kerül ismét az ember, mint társadalmat alakító személyiség jelentőségére és funkciójára. Mindinkább kitűnik, hogy a kapitalista fejlődés diktálta technikai tudományos képzés egyoldalú erőltetése nem felelhet meg azoknak a feltételeknek, amelyeket az emberi lét körülményei akár már most is elénk szabnak. Ezek a tapasztalatok és megfontolások ismertetik fel világszerte általában — és természetesen a mi társadalmi rendszerünkben különösen — a társadalmi lét és tudat kulturális, ebben kivált esztétikai tényezőinek nélkülözhetetlen fontosságát.

Ezek között is sajátos helye van a zenének. Olyan helye és funkciója, amelyet az emberiség évezredek óta kénytelen újból és újból felismerni.

mai hozzáértés, részben a megfelelő árusítási körülmények. Például sok a vidéki vegyesbolt, ahol nem tudják az árut megfelelően kínálni. Jó áruehelyezés, esztétikusan elrendezett hangszerek kedvet szereznek a hangszer megvásárlására, felhívják a figyelmet a megismerésre. Alapelvem, hogy a kereskedői munka is hivatás és tehetség nélkül nem megy semmire! A kereskedelmi érzék mellett a szakmára vonatkozó minden ismeretet meg kell tanulni.

— *Ez az alapelv sajnos a mi kereskedelmi életünkben általában „hiánycikk”.*

— Nálunk a hatvanas évektől kezdve évről évre javult a helyzet ezen a téren. Ahhoz, hogy a vásárló hangszerközébe kerüljön, rendszeres időközönként vásárlással egybekötött hangszerbemutatókat tartunk. Nagy energiát fordítottunk arra is, hogy a zenekarok vezetőivel és a zeneiskolák igazgatóival kiépítsük és állandóan fenntartsuk a jó kapcsolatot. Itt az az elv vezetett bennünket: „Ne szégyelljünk kérdezni, mert lehet, hogy a tanárok esetleg jobban ismernek egyes kérdéseket, mint mi. A hibák kijavítása sohasem szégyen.”

Nem hallgathatjuk el, hogy a művészek igen nagy szakmai segítséget nyújtottak az évek folyamán. Magam szeretettel emlékezem első „szellemi mecénásom”-ra, Rudas Imre fagottművészre. De sorolhatnám, hány kiváló művésszel alakult ki az évek során szoros emberi- és munkakapcsolatunk! Nyugodt lelkiismerettel elmondhatjuk, hogy nincs zenész, illetve zenekar ma Magyarországon, aki meg ne talált volna bennünket, ha keresett.

— *A TRIÁL nyolcszoros Kiváló Vállalat, Bodánszky Endréné négy ízben nyerté el a „Vállalat Kiváló Dolgozója” kitüntető címet, ezenkívül a „Belkereskedelmi Minisztérium kétszeres Kiváló Dolgozója”. Legfőbb öröme mégis az, hogy a neve összeforrt a szakmával. (Mindenki „Hangszeres Évikének” nevezi.) Valamint az, hogy a hangszerkereskedelemben vállalt kultúrpolitikai misszióját leginkább a zenészek értékék meg.*

— *Miben foglalná össze a következő évtized feladatait?*

— Hiányzik jelenlegi munkánkból a tartalékok felmérése, a kihasználatlan hangszerekre való figyelemfelhívás, illetve azok felderítése. Szükség van ezenkívül szakmai továbbképzésre: szakeladók képzésére, valamint a hangszerjavító hálózat kibővítésére. Nem tagadhatjuk, hogy vannak korlátaink. Hiába tudjuk, hogy melyik hangszer a legjobb, ha csak meghatározott számú minőség megvételére van lehetőségünk. Ha tetszik, ha nem, igényeinket ehhez kell igazítanunk.

— *Köszönjük a beszélgetést!*

A THE MUSICAL TIMES 1979/11. számában *Mary Cyr* tanulmányt közöl az általa felfedezett, eddig még ismeretlen Cantate pour la fete de Saint Louis (Kantáta Szt. Lajos ünnepére) című *Rameau*-kantátáról, amelynek kéziratát a párizsi Bibliotheque Nationale-ban találta meg. „A kantáta *Rameau* érett stílusának jegyeit tükrözi”, állapítja meg *Mary Cyr*, majd közli, hogy „ezt a kan-

tátát nem említik *Rameau* életrajzírói és elveszítettnek vélt művei sorában sem említik a szakírók”. Csupán *Graham Sadler* hívta fel a zenetörténészek figyelmét arra, hogy *Rameau* fia, *Claude Francois*, említi egyik levelében, amelyet *M. De Croix*-hoz írt, 1777-ben. *Mary Cyr* részletesen elemzi a felfedezett *Rameau*-művet, amelynek kéziratából fotókópiát is közöl.

„Ellenségei — vannak bőven ennek a mesebeli királyfinak, nem egyszer éreztük mérges lehelletüket, mióta azon fáradozunk, hogy országához segítsük — azt mondják, hogy nem is igazi királyfi. Paraszti öltözte nem álarc, hanem valóság. Azt mondják, dicsérve-ócsárolva: csinos kis dalok, a nép együgyű fiának primitív érzeit fejtezik ki, primitív formában. Tulipános szűr. Szép a parasztleányon, de »művelt« ember nem veheti magára. Vadvirágos mező stb.” — így vázolta fél évszázada a népzene helyzetét Kodály.

Ez a helyzet azóta rendkívül sokat változott. A változás elsősorban *tudati*: ma már tudjuk, hogy népzeneink, sőt, általában népi kultúránk rendkívül értékes, amit megőrizni kell, és biztosítani további életét. Ez utóbbi feladat természetesen sokkal nehezebb: aki nem született bele a népi kultúra világába, mindvégig egy kicsit *kívülről* szemléli azt. Az általa felélesztett népművészeti alkotás mindig egy kicsit *más* lesz, különböző a hagyományon alapuló igazi népművészettől.

Mindamellet nem mondhatunk le (nem szabad lemondanunk) a népi művészetek műveléséről, még akkor sem, ha a közvetítő közeg tevékenysége nem teljes értékű.

A számukra újjal ismerkedőket segíteni *kell* — ez a szakemberek feladata, s ezt teszi *Vargyas Lajos*, a népballadák kiváló, világszerte elismert kutatója, aki tudományos igényeket kielégítő „A magyar népballada és Európa” c. kétkötetes kiadványa után éneklésre szánt anyagot válogatott *Balladaskönyvé*be.

Vargyas Lajos tudományos könyvének egy fejezetében (A ballada és a mai ember) érdekes kérdést vet fel: miért van az, hogy korunkban annyira megnőtt a ballada műfaj iránti érdeklődés. Ezt a vitathatatlan tényt a következőképpen magyarázza: „Alig van olyan régi irodalmi vagy népi műfaj, ami annyira megfelelné a mai ember irodalmi igényeinek, mint a ballada. A realizmus részletekben és részletesen ábrázoló áramlata után ma minden irodalmi műfaj az összefoglaló ábrázolás útjára tért: csak a nagy, központi kérdések kifejezésre törekszik, nem az élet teljes sodrának megjelenítésével akarja olvasóját valami felismerés felé irányítani. Stilizáltan, az idő, sőt a valóság kereteitől is megszabadulva igyekszik a mai író valami központi tanulságot kifejezni az emberi életről. Nem ábrázolni — példázatot akar adni. Még a külső formai jegyek is valami olyanféle ízlésre mutatnak, mint ami a balladában is jelen van: rövidség, kihagyás, inkább éreztetés, sugalmazás, semmint tökéletes megelevenítés, ábrázolás. (...) A teljes emberközpontság, az ember, és pedig a társadalmi kapcsolatokban és lelkiállapotokban-magatartásban jelentkező ember mint egyetlen téma — ez az a hallatlanul modern ebben a költészetben, ami a mai irodalomhoz annyira közel hozza. Ma, amikor a tudomány teljesen a világ felfedezésének új meglepetéseivel van elfoglalva, az irodalom nem tehet mást, mint hogy a külső világnak hátat fordítva teljesen az ember és az emberi társadalom problémáiba merül el. Ennek a magatartásnak valami csodálatos előlegezését kapjuk egy 4–500 évvel ezelőtti, paraszti költészetben...”

Noha érvelésével nem értünk teljesen egyet, értékelnünk kell az érdeklődés *oká*nak keresésére irányuló szándékot, s ez továbbgondolkodásra kell, hogy késztesen.

Akárhogy is van, az tény, hogy a balladák iránt nagy az érdeklődés — s ezt az érdeklődést hivatott kielégíteni a *Balladaskönyv*, melynek anyagát Vargyas balladákincsőnk egészéből válogatta. Az ismert-népszerű „alap-balladák” mellett ritkaságokat, szinte ismeretlen szép műveket is nagy számban találunk benne.

Reméljük, a *Balladaskönyvet* csakhamar olyan haszonnal forgatja olvasótábor, mint a zenekedvelők és zenészek sokasága Kodály: A magyar népzene c. könyvét, melynek példatárát Vargyas Lajos állította össze.